A°. 1839. N°. 25.

DONDERDAG, DEN 28sten MAART.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

ADVERTENTIEN.

De Commissie van Doleantie voor de Schutterij, benoemd door den Hoog Edel Gestrenge Heer Gouverneur Generaal *ad interim*, bij Gouvernements-Order, dd. 10 December 1838, hare *Zitting* bepaald hebbende op Woensdag den 3 April e. k.; zoo wordt aan de belanghebbenden door deze kennis gegeven, om hunne bezwaren, schriftelijk bij den Kwartiermeester der Schutterij, vóór- of op dien dag, in te zenden.

Paramaribo, den 26 Maart 1839.

De President van voornoemde Commissie,

SALOMON DE LA PARRA.

(14281) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 29sten Maart 1839, des voormiddags om *negen* uren, ten overstaan van Heeren Gecommitteerde Raden, uit welgemeld Geregtshof, publick bij Executie verkoopen:

Twee blooten *ERVEN*, gelegen in de *Heerenstraat* en uitkomende in de *Wagenwegstraat*, bekend onder Nieuwe Wijk La. A. No. 76 en Oude Wijk La. B. No. 95 en 96*b*.; aankomende DAVID D' ARON JESSURUN.

Paramaribo, den 23 Maart 1839.

R. GOLLENSTEDE,
Exploicteur.

Kollegie *De Eendragt.*

ALGEMEENE VERGADERING der Heeren LEDEN, op Zaturdag den 30 Maart e. k., des avonds ten *half acht* ure.

Paramaribo, den 27 Maart 1839.

De Kastelein,
ABm. ROBLES.

(14747)

D. BENJAMINS

biedt tegen zeer billijke prijzen te koop aan:

Roasted Beef, Seasoned dito en Beef a la mode; — Roasted Mutton, Seasoned en Highland dito, Mutton en Vegetables; — Veal and Green Peas; — Cabbages; — Carrots and Gravy; — dito Plain; — Turnips; — versche Zalm in doozen van 2 en 3 pond; — Sardines; Petits Pois; — Eng. Pickels, dito Mostard en Sausen; — L. P. Madera-Wijn, ordinaire dito; — Barclay Perkins & Cos. London Porter, Edinburger Ale, Koppenhagen Cherry Brandy; — Cognac; — alle soorten fijne Roode Wijnen; Rhijn dito; Likeuren, &c., &c. (14746)

(14745) *S. F.* ZWART LAKENSCHE ROKKEN, BLAAUW-, BRONS- en ZWART DITO, JASSEN en BUISJES; te bekomen bij

A. J. POSNANKI.

MENGELINGEN.

Kaspar Hauser,

DE NATUURMENSCH.

De jongman, van welke het volgende verhaal spreekt, kwam tegen het einde van Mei des jaars 1828 met een' leidsman, die zich buiten de stad verwijderde en hem alleen naar binnen zond, te Neurenberg, alwaar hij, behalve zijne armoedige kleeding, een' brief bragt, waarin verzocht werd, hem tot een' kavalerist te maken. Uit de weinige woorden, die hij wist voort te brengen, vernam men, dat hij tot zijne komst te Neurenberg, zonder eenige hoegenaamde afwisseling, en zonder te vermoeden, dat er buiten het kleine vertrek, waarin hij door een enkel mensch spaarzaam verzorgd werd, nog eene andere wereld bestond, zijnen tijd doorgebragt had. Daar eene zoodanige verschijning tot de allerzonderlingste behoort, heeft men gemeend de volgende waarnemingen te moeten opteekenen. Aan misleiding was in dit geval, door de kinderachtigheid en eenvoudigheid van dezen persoon, en ook uit hoofde van de menigte waarnemers, niet te denken.

Hij was sedert den 27 Mei te Neurenberg geweest, en had in de vijf weken tot 1 Julij met vele personen gestadig verkeerd, en op zijne wijs reeds zeer veel geleerd. Doch het hier geleerde, de vreemde woorden uitgenomen, zonderde hij van zijne vroege kundigheden daardoor af, dat hij van iedere eerst te Neurenberg geleerde zaak opgaf en er bijvoegde, wie ze hem getoond, bij wie hij ze eerst gezien had. Hij scheen een mensch van ruim twintig jaren, wanneer men de breede schouders en den ook reeds aan de wangen uitspruitenden baard in aanmerking nam. Zijn gang was moeijelijk, inzonderheid daardoor, dat hij de knieën nog niet behoorlijk had leeren buigen, waardoor het trappen klimmen hem uitermate zwaar viel. Zijne gelaatskleur was goed. Zijne handen volkomen gevormd. In zijne spraak merkte men reeds den invloed van hetgene hij hier geleerd had, niet slechts door meerdere woordenrijkheid, maar ook door uitspraak. Zijne zintuigen zijn niet zoo wel geoefend als bekwaam om gewaar te worden. Zijn oog, hetwelk, vóór de reis herwaarts, nimmer een' verderen afstand, dan dien van eenige weinige voeten had gemeten, was, naar het uiterlijke aanzien, zwak, zonder hem echter zijnen dienst te weigeren. Niet slechts bij scherpe toonen, zoo als bij het geklets van eene zweep, maar ook bij de fijnere slagen van een repetitie zakuurwerk, drukte zich de hevige aandoening van zijne gehoorzenuwen door trekkingen der gezigtsspieren uit. Zoo maakten ook de lucht van bloemen en de reuk van eenen oranjeappel eenen onaangenamen indruk op hem; hij wees op zijn voorhoofd, even boven den neus, en zeide, dat hem aldaar zeer deed. Even zoo vinden zijne waarnemers, dat zijn smaak, buiten water en roggebrood, alles afwijst en als onaangenaam verwerpt. Alleen het oog schijnt zich reeds vroeger, ongetwijfeld door zijn speelgoed, tot zinnelijk genot ontwikkeld te hebben, hetwelk zich sedert zijn verblijf alhier, door de menigte der nieuwe voorwerpen, die hij heeft leeren kennen, dagelijks vermeerdert. Het zintuig van den reuk en dat van den smaak kennen bij hem niet het aangename en onaangename in deszelfs menigvuldige afwisselingen, maar enkel het onaangename en deszelfs afwezen of verwijdering; want hij eet, volgens opgave van dengeen, die hem hier onafgebroken vergezelt, slechts dan wanneer hij door de behoefte van den honger daartoe wordt aangespoord, en niet op bepaalde tijden, enkel brood en water. Zijn gehoor heeft het aangename eerst hier leeren kennen, en met graagte omhelsd. Hij is vlijtig aan het klavier, doch verwerpt het gezang, terwijl hij zegt, dat men niet zoo hard schreeuwen moet. Het meest geoefend schijnt het zintuig des gevoels bij hem te zijn, daar hij, buitendien aan de grootste zindelijkheid gewoon, om zijne kleederen, het stof angstig mijdt en met het betasten door de handen het nog ongeoefend oog te hulp komt, alvorens hij zich, bij voorbeeld, op eenen stoel nederzet. Zijne spraak, die bij zijne komst alhier, in slechts weinige woorden bestond, is hier zeer toegenomen, doch gebruikt enkel den tegenwoordigen tijd der onbepaalde wijze van de werkwoorden, en werkt met beide handen, om het gebrekkige zijner rede aan te vullen en die te hulp te komen. Onder zijne zielsvermogens munt thans zijn geheugen uit, vereenigd met eene ongemeene opmerkzaamheid in het waarnemen van dingen buiten hem, welke zich insgelijks bij hetgeen hij zelf doet, bij voorbeeld, bij het brijen of klavierspelen, als eene alle andere zaken buiten sluitende rigting op dat enkele voorwerp, te kennen geeft. Hij onthoudt gewoonlijk alle titels en namen van personen, van dieren en van zaken zoodanig als men hem die heeft gezegd, en zonder dezelve te verwisselen, herhaalt ook de regelen der welvoegelijkheid en andere afgetrokken dingen, zoo als hij die van anderen gehoord heeft, en dit nimmer zonder opgave van zijnen zegsman. Men kan aan hem ontdekken, dat de menschelijke kennis met het geloof, en niet met de kritiek, een aanvang neemt. Hij wenscht alles van anderen te leeren en gelooft met vol vertrouwen dengeen, die hem het eerst van de voorhanden zijnde voorwerpen iets zegt. Vergelijken en twijfelen komt eerst door elkander tegensprekende berigten wegens hetzelfde onderwerp bij hem op, en hij verwerpt zoodanige mededeelingen eerst regtstreeks, terwijl hij zich op zijnen eersten zegsman beroept. Ook diegenen, welke met oude en nieuwe wijsgeeren beweren, dat de indruk van een' mensch, die uit eene gevangenis, waarin hij van zijne geboorte af geleefd heeft, plotselijk in de wijde wereld treedt, van een' godsdienstigen aard moet zijn, worden, door hetgene men aan hem opmerkt, weêrlegd. Hij zoekt slechts alle afzonderlijke voorwerpen, welke hij ontdekt, te leeren kennen; hij denkt aan geenen zamenhang, geen' oorsprong, geene eenheid van het geheel. Hij heeft thans de behoefte denkbeelden in zich te verzamen; men ziet aan hem duidelijk, dat de mensch in den natuurstaat zich eerst

eene menigte zaken moet eigen maken, alvorens hij eenigermate tot de voorstelling van onzigtbare krachten kan opklimmen. Bij hem is nog alles geloof en weten door het geloof. Zijn eenvormig leven in een eng vertrek van slechts omtrent zes voet hoogte, gelijke lengte en evenredige breedte, waar houten balken hem het zien door het enkele naauwe venster verhinderden, waar hij niets zag en niets hoorde dan den persoon en de stem zijns oppassers, die hem gewoonlijk eerst met het vallen van den avond zijn water en brood bragt, heeft geen begrip van voorgaanden tijd en toekomst, in hem laten opkomen, weshalve men hem vergeefs vraagt, hoe lang hij opgesloten is geweest. Hij kan daarom ook niet van den eersten of tweeden dag zijner reis, maar slechts van licht en donker worden spreken, en heeft over het geheel nog geen denkbeeld van op elkander volging der gebeurtenissen, zoodat alles zich in zijn hoofd nog als gelijktijdig en tegenwoordig vertoont. Hij heeft geen denkbeeld van regt en onregt. Dat hij in zijne gevangenis geslagen werd, wanneer hij op de voeten ging staan, of met zijne twee houten paardjes eenig gedruisch maakte, verhaalt hij met pijnlijke gebaren, doch slechts als een ongeluk, en niet als een onregt aan de zijde van hem of dengeen, die hem sloeg. Door het medegevoel hetwelk echter slechts door het denkbeeld van eigen gewaarwordingen ontstaan is, is in hem een diepe afkeer van alle breken en vernielen ontstaan. Als hij op eene roos wees, welke reeds geheel verwelkt was, en men deze afbladerde, gaf hij daarover de grootste ontevredenheid te kennen, en zeide, dat men ze niet breken moest. Toen men hem een gebouw toonde, dat men begonnen had te sloopen, toonde hij zich hierover ook al onvergenoegd. Doch toen men hem vroeg, of hij ook niet gaarne zijne oude kleederen had afgelegd, en de nieuwe, die hij van den heer Burgemeester gekregen had, had aangetrokken, en hij dit met ja beantwoord hebbende, men hem zeide, dat men met het huis even zoo zou handelen, keurde hij het goed, dat men het nieuw en fraai zou maken. Hij is zeer begeerig om teekenen op te zoeken, waaraan hij de gelijkvormigheid of ongelijkvormigheid van eenig voorwerp met een ander kan ontdekken. Nog valt ten aanzien van de ontwikkeling zijner zintuigen op te merken, dat hij de verschillende indrukken van het onaangename niet onderscheidt, maar van branden, zoo wel als van een' sterken reuk, zegt: *het doet zeer*. Toen men hem eens het brande vuur toonde, zeide hij, met eene pijnlijke uitdrukking in zijn gelaat, dat hij het bij vader, (zoo noemt hij den man, bij wien hij hier woont), had aangevat, dat het hem zeer had gedaan, en dat vader hem gezegd had, dat men het niet mogt aanvatten.

Napels.

Niets doet den reiziger te Napels meer verwonderd staan, dan het groote gewoel in de straten op de zon- en feestdagen, en het helsche gedruisch, hetwelk men aan alle kanten verneemt. De kleur der kleeding van de vrouwen is gewoonlijk zacht en licht rood, en alle lieden, die men ontmoet, schijnen werkelijk van vreugde dronken te zijn.

Daarentegen ziet men ook nooit een grooter aantal en afzigtelijker soort van bedelaars, dan juist op de feestdagen; zij bedekken zich op dezelve met de allerafschuwelijkste lompen, die zij slechts magtig kunnen worden. Wagens, volgepropt met menschen, verlaten de stad, of keeren derwaarts terug. Op ieder laat zich ten minste een vioolspeler hooren. Deze overladene wagens worden door een enkel mager paard, dat overal gewond, doch met linten en bloemen versierd is, voortgetrokken.

De huizen zelfs in de voorsteden zijn tamelijk zindelijk en in goeden staat. Derzelver bouworde is niet leelijk. Bijna alle vensters hebben kleine balkons met nette ijzeren traliën. De straten zijn met groote stukken bazalt geplaveid. Eene ontelbare menigte kleine wagens en kabriolets rollen met buitengewone snelheid in alle rigtingen voort: men moet zeer op zijne hoede zijn, om niet omver geworpen te worden. In ieder dezer kabriolets zijn drie of vier menschen op elkander gestapeld. Buiten hen hangt nog de koetsier aan het voorste en een jongen aan het achterste gedeelte van het rijtuig. Deze laatste schreeuwt onophoudelijk: *zie voor u*! Het gansche rijtuig, zelfs de teugels, zijn rood en blaauw geschilderd en verguld, maar oud, afgesleten en op het punt van in stukken te breken. Aan den zadel van het paard ontdekt men eenige zonderlinge sieraden, zoo als bij voorbeeld: een windvlaggetje van blik, een' draak, een' vergulden heilige of een' grooten rooden vederbos.

De *zakkenrolders* zijn te Napels menigvuldig en men kan zich niet genoeg voor hen wachten; maar het zonderlingste tooneel, dat men misschien in geene andere stad in zoodanigen hoogen graad zal aantreffen, leveren de monniken op, en de predikatien, die zij gewoonlijk in de kerken en op de openbare pleinen houden. De monnik houdt een tamelijk groot houten kruisbeeld in de linkerhand, terwijl hij zich met de regter zoodanig op de borst slaat, dat men naauwelijks in staat is zijne woorden te hooren.

Het volk ligt op de knien, steunt, weent en kermt jammerlijk, voornamelijk, wanneer de monnik eenige oogenblikken zwijgt en in diep gepeins verzonken schijnt te wezen. Doch zoodra hij weder begint te spreken, vangt de diepste stilte weder aan: »Daar is hij, daar is hij, uw God! Hij sterft voor u, hij sterft, en gij hebt geen berouw over uwe zonden!"

Naauwelijks heeft hij deze woorden gesproken, of men hoort aan alle kanten een doordringend geschreeuw, en men bemerkt in den donker (want de predikatien worden altoos zeer laat in den avond gehouden) mannen en vrouwen, die zich op den grond omwentelen, zich de haren uitrukken, het gezigt aan stukken slaan, en zich als zinneloozen gedragen. Doch naauwelijks is de predikatie voorbij, of zij hebben al hunne goede voornemens weder vergeten, en hunne boven alle beschrijving uitspattende leefwijze, schijnt door de zoo even gehoorde vermaning slechts eenen nieuwen spoorslag bekomen te hebben.

Men treft zonderlinge gebruiken in dit land aan, zoo als men ziet. Hier volgen nog eenige. Dikwerf ontmoet men op de straten vijf of zes naast elkander voortgaande vrouwen in den zwaren rouw, met een uitermate groot, met zwart floers bedekt, kruisbeeld. Zij zijn meestendeels schoon van gelaat, maar zij bedelen met onbeschrijfelijken aandrang, en laten zich niet afwijzen. Zij zeggen nimmer, waarom zij eigenlijk aalmoezen vragen. Zij houden zich enkel bezig met de handen te vatten, om die te kussen, en men zou bijkans vermoeden, dat zij die slechts zoo lang vasthouden, om hare gezellen tijd te laten, de zakken van den vreemdeling te berooven.

Andere vrouwen, mede in den rouw, goed gekleed, met hooge zwarte vederen op de hoeden, verschijnen bij den vreemdeling, wiens naam zij hebben weten uit te vinden, en verhalen hem de treurige geschiedenis harer hoogadellijke familie, die door allerlei ongelukken aan den bedelstaf gekomen is. Meestendeels zijn zij hertoginnen, gravinnen, marquizinnen of dergelijke. Zij vergenoegen zich met weinig en spelen bij alle vreemden, volgens de rij, dezelfde rol.

Liegen, bedriegen, stelen, en bij dat alles van ellende vergaan, is het bedrijf van een zeer groot deel der bevolking van Napels. Men kan geen enkel oogenblik zijn' rok, zijne paraplui, of zijn' hoed op eene tafel in eene herberg leggen, zonder deze voorwerpen oogenblikkelijk te zien verdwijnen. Even zoo min kan men het geringste koopen, zonder op de ontzettendste wijze overvraagd en bedrogen te worden.

Hofpolitie van Hendrik den VIII.

Men heeft in Engeland een merkwaardig handschrift gevonden, hetwelk verordeningen omtrent de hofhouding van HENDRIK den VIII bevat, die de zeden van dien tijd doen kennen. Het luidt onder anderen:

» Niemand der dienaars van zijne hoogheid zal in de huizen der Edelen, welke de Koning bezoekt sloten of sleutels, borden, schenkborden of ander huisraad stelen."

» Geen heraut, zanger, valkenier of wie het zij zal een' jongen aan het hof brengen, of jongens aan het hof houden, om door hen zijnen arbeid te laten verrigten."

» De opperkoks zullen tot keukenjongens geene knapen nemen, die naakt loopen of gedurende den ganschen nacht voor het vuur aan den haard op den grond liggen."

» Des middags zal men om tien en des avonds om vier uren eeten."

» De hofmaarschalk zal zorg dragen, dat alle verkwistende en gemeene vrouwen, die het hof volgen, verbannen worden."

» De daartoe aangewezen hofbedienden zullen iederen morgen, tusschen zes en zeven uren het kabinet zijner hoogheid verwarmen en bestrooijen." (te weten met biezen, zoo als nog ten tijde van Koningin ELIZABETH gebruikelijk was.)

» De hofbedienden moeten alles geheim houden wat er gezegd of gedaan wordt, zij zullen niet uithooren en navorschen, waar de Koning is of waar hij heengaat, vroeg of laat, zonder te morren noch te fluisteren, of van des Konings tijdverdrijf te praten."

Aan het einde van het handschrift vindt men verscheiden bekendmakingen, onder anderen het bevel, » alle gezonde en onbeschaamde bedelaars en landloopers, die het hof volgen, te vatten en te straffen."

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 23 dezer, de Nd. Am. Brik Cygnet, Kapt. C. Fitz, van Boston; hebbende 20 dagen reis.

Den 25sten, de Fransche Oorlogs-Stoombrik *LE COURSIER*, onder bevel van den Scheeps-Luitenant DE BRUIN, Passagier: de Heer Guillet, Ordonnateur, enz., van Fransch Guiana.

UITGEKLAARD.

Den 26sten dezer, de Nd. Am. Brik St. Helena, Kapt. Samuel Sayward, naar Glouchester; lading 253 vaten Malassie.

Gedrukt bij de Erven J. BRINK.